Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi, Cilt 27, Sayı 1, 2026, 150-169

Gönderilme Tarihi: 23 Aralık 2025 Araştırma Makalesi
Kabul Tarihi: 16 Şubat 2026 doi: 10.24889/ifede.1847751

Atıf/Citation:
Karagöz, B.S., Toklu Ölmez, E., Atalay, R. ve Akgöz, E. (2026). Gönüllülük Temelli Ekolojik Çiftlik Uygulamalarında Bölgesel Farklılıklar: Türkiye ve Yunanistan WWOOF Çiftlikleri Örneği. *Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 27(1): 150-169. https://doi.org/10.24889/ifede.1847751.

GÖNÜLLÜLÜK TEMELLİ EKOLOJİK ÇİFTLİK UYGULAMALARINDA BÖLGESEL FARKLILIKLAR: TÜRKİYE VE YUNANİSTAN WWOOF ÇİFTLİKLERİ ÖRNEĞİ

Bengü Su KARAGÖZ*, Elmas TOKLU ÖLMEZ, Refika ATALAY*** ve Erkan AKGÖZ******

ÖZ

Bu araştırma, küresel ölçekte faaliyet gösteren WWOOF (World Wide Opportunities on Organic Farms) platformu aracılığıyla Türkiye ve Yunanistan'daki kayıtlı ekolojik çiftliklerin operasyonel yapıları ile gönüllü deneyimlerini karşılaştırmalı bir perspektiften incelemek amacıyla hazırlanmıştır. Çalışma kapsamında değerlendirilen 57 Türkiye ve 85 Yunanistan çiftliği; sundukları öğrenme olanakları, benimsedikleri tarımsal yöntemler, gönüllü kapasitesi, konaklama süreleri gibi çiftlik olanakları ve gönüllüler tarafından yapılan yorumlar bakımından doküman analizi ve içerik analizi aracılığıyla incelenmiştir. 2025 Ocak ayında çiftliklerin web sitesine üye olunarak elde edilen bulgular, Türkiye'deki çiftliklerin daha çok geleneksel tarım pratiklerine odaklandığını, kısa süreli gönüllü kabul ettiğini ve gönüllü profilinin ağırlıklı olarak yerel katılımcılardan oluştuğunu göstermektedir. Buna karşılık Yunanistan'daki çiftliklerin permakültür uygulamalarının yanı sıra yeşil yapı teknikleri, yenilenebilir enerji uygulamaları ve sürdürülebilir yaşam pratikleri gibi daha geniş kapsamlı ve çok boyutlu öğrenme fırsatlarını sunduğu belirlenmiştir. Ayrıca Yunanistan'da faaliyet gösteren çiftliklerin daha uzun süreli konaklamalara imkân verdiği ve dil çeşitliliği yüksek, uluslararası bir gönüllü ağına sahip olduğu görülmüştür. Bu karşılaştırmalı analiz doğrultusunda, Türkiye'nin gönüllü çekiciliğini ve uluslararası görünürlüğünü artırmaya yönelik çeşitli stratejik öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: WWOOF, TaTuTa, Çiftlik Turizmi, Sürdürülebilir Turizm, Ekoturizm, İçerik Analizi
JEL Sınıflandırılması: Q01, Q56, R58, Z32

REGIONAL DIFFERENCES IN VOLUNTEER-BASED ECOLOGICAL FARM PRACTICES: THE CASE OF WWOOF FARMS IN TÜRKİYE AND GREECE

ABSTRACT

This study was conducted to examine, from a comparative perspective, the operational structures and volunteer experiences of registered ecological farms in Türkiye and Greece operating through the globally active WWOOF (World Wide Opportunities on Organic Farms) platform. Within the scope of the research, 57 farms in Türkiye and 85 farms in Greece were analyzed using document analysis and content analysis methods, focusing on farm characteristics such as learning opportunities offered, adopted agricultural practices, volunteer capacity, accommodation duration, as well as volunteer-generated reviews. The findings, obtained through membership access to the farms' websites in January 2025, indicate that farms in Türkiye tend to focus predominantly on traditional agricultural practices, accept volunteers for shorter periods, and host a volunteer profile largely composed of local participants. In contrast, farms operating in Greece were found to offer broader and more multidimensional learning opportunities, including permaculture practices, green building techniques, renewable energy applications, and sustainable living practices. Furthermore, it was observed that farms in Greece allow for longer accommodation periods and maintain an internationally diverse volunteer network with high linguistic diversity. Based on this comparative analysis, several strategic recommendations are proposed to enhance Türkiye's volunteer attractiveness and international visibility.

Keywords: WWOOF, TaTuTa, Farm Tourism, Sustainable Tourism, Ecotourism, Content Analysis
JEL Classification: Q01, Q56, R58, Z32

* Öğr. Gör. Dr., Alanya Üniversitesi, Meslek Yüksekokulu, Turizm ve Otel İşletmeciliği, Antalya, Türkiye. E-posta: karagozbengusu@gmail.com, ORCID: 0000-0003-3259-8070
** Bilim Uzmanı, Bağımsız Araştırmacı, Konya, Türkiye. E-posta: elmastklu.97@gmail.com, ORCID: 0000-0002-1170-093X
*** Öğr. Gör. Dr., Selçuk Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm İşletmeciliği, Konya, Türkiye. E-posta: atalay@selcuk.edu.tr, ORCID: 0000-0002-3013-1314
**** Prof. Dr., Selçuk Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm İşletmeciliği, Konya, Türkiye. E-posta: eakgoz@selcuk.edu.tr, ORCID: 0000-0001-6723-0271

1. GİRİŞ

Uluslararası Doğa Koruma Birliği, ekoturizmi doğayı koruyan, yerel halka fayda sağlayan ve düşük çevresel etkiye sahip seyahatler olarak tanımlamaktadır. Uluslararası Ekoturizm Topluluğu ise ekoturizmi "çevreyi koruyan ve yerel refahı gözeten duyarlı seyahatler" olarak tanımlamaktadır (Kılıç ve Kurnaz, 2010, s.43). Tüketicilerin sosyo-demografik yapılarındaki değişimler ve çevre bilincinin artması, doğal ve kültürel seyahatlere olan ilgiyi artırmıştır. Bu durum, kırsal alanlardaki çiftlik turizmi, agro-turizm ve ekolojik çiftlikler gibi alternatif turizm türlerine yönelik talebi artırmaktadır. Stresten uzak, huzurlu bir deneyim sunan bu türler, turizm pazarında giderek daha fazla ilgi görmektedir (Kasalak vd., 2018, s.223).

Kırsal çiftlik konaklamaları, romantizm ve sosyal turizmle ilişkilendirilirken, ziyaretçiler otantik deneyimler ve yerel yiyecekler arayarak yerel kültürle bağ kurmayı hedeflemektedir. Agro-turizm veya kırsal turizm, küçük çiftliklere girişimcilik ve ekonomik çeşitlilik sunarak hayatta kalma mekanizması sağlamaktadır. Yeni Zelanda, Kanada ve Avrupa'da bağımsız bir sektör haline gelen bu turizm türü, Güney Kore'de "eko-organik çiftlik turizmi" olarak evrilmiştir. WWOOF (World Wide Opportunities on Organic Farms / Organik Çiftliklerde Dünya Çapında Fırsatlar) çiftlikleri ise ticari çiftliklerden farklı bir deneyim sunmakta ve gönüllüler tarafından da farklı olarak değerlendirilmektedir (Alvarez, 2012, s.14). Ekolojik çiftlikler, ekoturizm türleri arasında hem doğa etkinlikleri hem de tarım ve hayvancılık gibi faaliyetler sunarak ekoturistlerin ilgisini çeken işletmelerdir. Meyve toplama, sebze yetiştirme gibi tarımsal aktivitelerle doğa yürüyüşü, atlı safari gibi açık hava etkinlikleri sunarak çevre bilinci geliştirilmesine katkı sağlamaktadır. Kırsal alanlarda kurulabilmeleri ve düşük maliyetli olmaları nedeniyle büyük sermaye gerektirmemektedir. Ayrıca yerel halka istihdam sağlayarak ekonomik gelişime katkıda bulunmaktadır. Bu araştırma, WWOOF Türkiye ve Yunanistan ağındaki ev sahiplerinin ziyaretçiler ya da WWOOFer olarak ifade edilen gönüllülere sunduğu hizmet farklılıklarını, mevcut durumu ve yorumların karşılaştırılarak ortaya konulmasını amaçlamaktadır. Ekolojik çiftlik turizmini yalnızca bir konaklama veya kırsal turizm faaliyeti olarak değil; öğrenme, kültürel paylaşım ve sürdürülebilir yaşam pratiklerinin aktarıldığı çok boyutlu bir deneyim alanı olarak değerlendirilmesi araştırmanın önemini ortaya koymaktadır. Araştırma, WWOOF ağında yer alan çiftliklerin sundukları hizmetleri, gönüllü deneyimlerini ve öğrenme olanaklarını sistematik biçimde analiz ederek ekoturizm literatürüne bütüncül bir bakış açısı kazandırmaktadır. Türkiye ve Yunanistan gibi benzer coğrafi, kültürel ve turistik özelliklere sahip iki ülkenin WWOOF sistemleri üzerinden karşılaştırmalı olarak incelenmesiyle tek ülke odağında yürütülen çalışmaların aksine, uluslararası bir perspektifle benzerlikler ve farklılıklar ortaya konulmuştur.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1971 yılında Sue Coppard tarafından İngiltere'de kurulan WWOOF, başlangıçta "Working Weekends On Organic Farms" (Organik Çiftliklerde Hafta Sonu Çalışmaları) anlamına gelen bir kısaltmadan oluşmuştur (Kosnik, 2013, s.52). Coppard, İngiltere kırsalındaki organik çiftliklerde çalışan bireyler için hafta sonları kısa süreli konaklama imkânları sunmayı önermiştir. Bu modelde, çiftlik sahipleri, gönüllülerden aldıkları yardımlar karşılığında onlara yiyecek ve barınma sağlamaktaydı (Nordbø vd., 2020, s.420).

Programın gördüğü ilgi, daha fazla organik çiftlik ve küçük işletmenin katılımıyla organizasyonun ulusal ölçekte büyümesine neden olmuştur. Elde edilen başarı, organizasyonun

küresel bir harekete dönüşmesine zemin hazırlamış ve günümüzde dünya çapında 50'den fazla bağımsız WWOOF organizasyonu kurulmuştur. 2000 yılında, 15 farklı ülkeden WWOOF organizasyonları ilk kez uluslararası bir konferans düzenlemiştir. Bu toplantıda, WWOOFing (Organik Çiftliklerde Gönüllü İşçi) faaliyetleri için temel etik kurallar ve genel ilkeler belirlenmiş ve gelişmekte olan ülkelerde WWOOF organizasyonlarının teşvik edilmesi için adımlar atılmıştır. Zamanla, WWOOF uluslararası gönüllüler arasında büyük bir ilgi görmüş ve yurtdışında WWOOFing deneyimi yaşamak isteyenlerin popüler tercihleri arasına girmiştir (Liliána, 2013, s.11-12). Daha sonra organizasyonun ismindeki "çalışma" (work) kelimesi, göçmenlik yasaları nedeniyle uygun bulunmamış ve organizasyonun ismi "World Wide Opportunities on Organic Farms" (Organik Çiftliklerde Dünya Çapında Fırsatlar) olarak değiştirilmiştir (Kosnik, 2013, s.173). WWOOF terimi çoğunlukla organizasyonun yapısını tanımlamak için kullanılırken, "WWOOFing" bir bireyin organik çiftliklerde gönüllü olarak çalışmasını ifade etmektedir. Bu bağlamda, gönüllü olarak çalışan kişi "WWOOFer" olarak adlandırılmaktadır (Nakagawa, 2017, s.22). WWOOF, ziyaretçileri organik çiftliklerle buluşturarak eğitim ve kültür alışverişini teşvik etmektedir. Ekolojik tarım uygulamaları konusunda bilinçlenmeyi sağlayan organizasyonun bireylere sunduğu fırsatlar; organik tarım ve bahçecilik konusunda pratik becerilerin kazandırılması, doğayla uyumlu olarak kırsal yaşamın deneyimlenmesi, organik ve sürdürülebilirlik hareketini sağlamak ve kültürel değişimi teşviktir (URL-1).

TaTuTa Projesi (Ekolojik Çiftliklerde Tarım Turizmi ve Gönüllü Bilgi, Tecrübe Takası), Türkiye'de gönüllülerin bilgi ve tecrübelerini ekolojik çiftçilerle paylaşmasını sağlamaktadır. Yurt dışında WWOOF Türkiye adıyla bilinen program, gönüllü ziyaretleriyle bu amaç doğrultusunda çalışmalarını sürdürmektedir. Buğday Derneği, ECEAT (European Center for Eco-Agro Tourism-Avrupa Ekolojik Tarım Turizmi Merkezi) ve WWOOF ile iş birliği yaparak uluslararası tanıtım desteği sağlamaktadır. 2003'te 25 ev sahibiyle başlayan program, bugün 73'ten fazla ev sahibiyle devam etmektedir. Gönüllüler barınma ve yiyecek karşılığında bilgi, deneyim ve işgüçlerini sunarken, çiftçilerle sosyal etkileşim ve yerel deneyim kazanma fırsatı bulmaktadırlar (URL-2). TaTuTa'nın önemi ve amaçları aşağıdaki gibi sıralanabilir (Selvi ve Demirer, 2012, s.190);

- Ekolojik yaşam hareketine dâhil olan bireyler, gruplar ve çeşitli kültürler arasındaki iletişimi güçlendirmek,
- Kırsal bölgelerde yaşayan nüfus için doğal döngülerle uyumlu, sürdürülebilir ve sağlıklı bir yaşamsal kaynak oluşturan ekolojik üretim modellerinin geliştirilmesini sağlamak ve bu modellerin çoğalmasına katkıda bulunmak,
- Şehirde yaşayan bireylerin ekolojik çiftliklerdeki yaşamı deneyimleyerek, ekolojik yaşamla ilgili sorumluluk bilinci kazanmalarını ve bu farkındalığı günlük hayatlarında daha fazla uygulamalarını teşvik etmek,
- Ekolojik üretim ve tüketim yöntemlerine ilişkin deneyim ve bilgilerin, doğrudan üretici ve tüketici faaliyetleri aracılığıyla paylaşılmasını sağlamak,
- Doğa dostu üretim ve tüketim modellerini destekleyerek, toprak, hava, su kalitesi, biyolojik çeşitlilik, iklim dengesi ve diğer doğal döngülerin korunmasına ve sürekliliğine katkıda bulunmaktır.

Literatürde WWOOF çiftliklerinde konaklayan ziyaretçilerin deneyimleri ve/veya bu çiftliklerde sunulan hizmet farklılıklarını belirlemek amacıyla yapılan çalışmaların (McIntosh ve Bonnemann, 2006; Yıldırım, 2018) ve yerinde gözlemle çiftlik incelemelerinin gerçekleştirildiği

çalışmaların (Atalay vd., 2025; Civelek vd., 2013; Deniz vd., 2018; Poyraz, 2019; Zengin ve Savgın, 2016) olduğu görülmektedir. Taşkıran vd. (2023), Türkiye'de tarım turizminin diğer ülkelerle kıyaslandığında yeterli düzeyde ilgi görmediğini ifade etmektedir. Yıldız (2024) ise WWOOF'a bağlı ekolojik çiftliklerin Türkiye'de tanınırlığı konusunda farkındalık oluşturulması gerekliliğini vurgulamaktadır.

Literatür incelendiğinde, WWOOF çiftliklerinin ziyaretçi deneyimleri açısından incelendiği ve yerinde gözlemle desteklenen araştırmaların yer aldığı görülmektedir. Ancak deatinasyon rekabetçiliği dikkate alınarak Türkiye ile benzer kültürel ve coğrafi özelliklere sahip ülkelerdeki WWOOF çiftliklerinin olanaklar ve gönüllü deneyimleri açısından karşılaştırılarak sistematik biçimde sunulduğu çalışmaların sınırlı sayıda olduğu görülmektedir. Bu araştırmada, Türkiye'nin Akdeniz çanağında yer alan turistik destinasyonlardaki rekabet gücü (Bulut, 2011; Giritlioğlu ve Erkocaoğlan, 2021) ve WWOOF'a bağlı ekolojik çiftlik sayısı dikkate alınarak, Türkiye ve Yunanistan'daki ekolojik çiftliklerin mevcut durumu ve gönüllü yorumlarının incelenmesi amaçlanmıştır.

Bunun yanı sıra, gönüllü yorumlarının içerik analizi yoluyla değerlendirilmesi sayesinde, yalnızca işletme sahiplerinin sunduğu bilgilerle sınırlı kalmayıp gönüllü deneyimlerini de yansıtan nitel bulgular üretilmiştir. Bu yönüyle araştırma, çiftlik olanaklarının ziyaretçi deneyimlerine nasıl yansıdığını da ortaya koymaktadır. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda geliştirilen önerilerle Türkiye'nin ekolojik çiftlik turizmi alanındaki gönüllü çekiciliğinin artırılmasına ve uluslararası görünürlüğünün güçlendirilmesine katkı sağlanması amaçlanmıştır.

3. YÖNTEM

Araştırmada WWOOF'a bağlı ekolojik çiftliklerin ve ziyaretçi yorumlarının incelenmesiyle mevcut durumun ortaya konulması hedeflenmiştir. Bu kapsamda Türkiye'nin Akdeniz çanağında yer alan turistik destinasyonlardaki rekabet gücü ve sayısı da dikkate alınmıştır. Bu nedenle Türkiye ve Yunanistan'daki ekolojik çiftliklerin incelenmesiyle çiftliklerdeki farklılıkların belirlenmesi ve gönüllü yorumlarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Araştırma, ikincil veriler aracılığıyla karşılaştırmalı doküman ve içerik analizine dayalı nitel araştırma deseninde gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma yöntemleri; inançları, tutumları ve normatif davranışları anlamak amacıyla yapılan küçük grup tartışmalarını içermektedir. Ayrıca belirli bir konuya ilişkin görüş almak ya da arka plan bilgisi toplamak için yarı yapılandırılmış görüşmelerden, bireysel deneyimleri derinlemesine incelemek için de derinlemesine görüşmelerden yararlanılır. Bunun yanı sıra hükümet raporları, medya makaleleri ve web siteleri gibi çeşitli belgelerin analiz sürecinde de kullanılmaktadır (Hammarberg Kirkman ve Lacey, 2016, s.499). Veri toplama yöntemi olarak doküman incelemesi tekniğinden yararlanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırmada birincil veya ikincil kaynak olarak kullanılan dokümanların toplanması, incelenmesi ve analiz edilmesi sürecidir. Hem basılı hem de elektronik materyallerin sistematik bir şekilde değerlendirilmesini içermekte ve anlam çıkarmak, bilgi edinmek ve ampirik veri geliştirmek amacıyla verilerin yorumlanmasını gerektirmektedir (Özkan, 2020, s.2). 21.01.2025 tarihinde WWOOF ağına üye olan Türkiye'de 57, Yunanistan'da ise 85 ev sahibi bulunmaktadır (URL-3). Verilerin elde edilmesi için öncelikle WWOOF Türkiye (URL-4) ve WWOOF Greece'in (URL-5) resmî web sitesine üye olunmuştur. Üyelikler 1 yıl süre ile geçerli olup üyelik için başvuru ücreti bulunmaktadır. Araştırma verilerinin toplandığı 21.01.2025 tarihinde WWOOF Türkiye (57) ve Yunanistan (85) dâhilinde toplam 142 üye çiftliğin bilgileri

ve bu çiftliklere ait toplam 674 yorum (239'u Türkiye ve 435'i Yunanistan) araştırmacı tarafından MS Word dosyasına aktarıldıktan sonra analiz edilmiştir.

Verilerin analizinde içerik analizi tekniğinden yararlanılmıştır. İçerik analizi, nitel veya nicel araştırmalarda kullanılabilmektedir. İçeriğin kodlanması ve belirli kategorilere göre sınıflandırılması sürecidir (Metin ve Ünal, 2022, s.277) ve nitel araştırmalarda sıklıkla kullanılan veri analiz tekniklerindendir (Baltacı, 2019, s. 377). Verilerin çözümlenmesinde MAXQDA 24 veri analiz programından yararlanılmıştır. MAXQDA, nitel ve nicel verilerin sistematik olarak düzenlenmesi, analizi ve değerlendirilmesini sağlayan bir yazılımdır. İlk olarak 1989'da nitel araştırmalar için geliştirilmiş, zamanla kapsamı genişletilmiştir. Metinler, görüşmeler, raporlar, fotoğraflar, videolar, sosyal medya verileri, internet siteleri ve ses dosyaları gibi farklı veri türlerini analiz edebilmektedir (Sezgin vd., 2024, s. 69). Ayrıca her bir yorum içeriğinde birden fazla kodlama bulundurabilmektedir. Gönüllü yorumlarına ait temalarının kodlanmasında tutarlılığı artırmak için alanında uzman iki turizm akademisyeni tarafından birbirinden bağımsız bir şekilde kodlama yapılarak güvenirlik desteklenmiştir. Bağımsız kodlamalar sonucunda 674 yorumdan 642'sinde tam görüş birliği sağlanmıştır. Bu aşamada Miles ve Huberman'ın (1994) "Görüş Birliği Formülü" kullanılmıştır;

Güvenirlik = Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı)

= 642 / (642 + 32)

= %95,25 olarak hesaplanmıştır.

Güvenirlik katsayısının %80'in üzerinde olması nitel araştırmalarda kabul edilebilir düzeyi göstermektedir (Baltacı, 2017; Miles ve Huberman, 1994).

WWOOF çiftliklerine ait, WWOOF Türkiye ve Yunanistan web sitesinde her çiftliğe özel kategorilere ayrılmış olarak yer almaktadır. Bu bilgileri eksik olan veya bilgisi bulunmayan çiftlikler de vardır. Ancak araştırma kapsamında verilerin elde edildiği tarihteki tüm bilgiler analiz edilmiştir. 21.01.2025 tarihinde her çiftlik için bulunan tüm bilgi kategorileri ayrı ayrı elde edilerek veri setine dönüştürülmüştür. Ayrıca her çiftliğe ait gönüllü yorumları da web sitesinden otomatik olarak Türkçe diline çevrildikten sonra aktarılıp içerik analizine tabii tutularak belirlenen; olumlu yorumlar, olumsuz yorumlar, bilgilendirici yorumlar ve tavsiye niteliğindeki yorumlar olmak üzere dört ana tema kapsamında incelenmiştir.

4. BULGULAR

Veriler 21.01.2025 tarihinde, TaTuTa ve WWOOF'un resmi internet sayfalarından elde edilmiş olup, Türkiye'de 57, Yunanistan'da 85 aktif çiftlik belirlenmiştir. Çiftliklerin özellikleri, sundukları olanaklar ve gönüllülere ilişkin veriler MAXQDA kullanılarak sistematik biçimde analiz edilmiştir. Bu çalışma, çiftliklerin yapısal profillerini karşılaştırmalı olarak ortaya koymayı, gönüllü deneyimlerindeki benzerlik ve farklılıkları belirlemeyi ve Türkiye ile Yunanistan'daki kırsal ekoturizm uygulamalarının güçlü ve geliştirilmesi gereken yönlerini bütüncül bir şekilde değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Verilerin toplandığı tarih itibari ile Türkiye'de WWOOF ağına bağlı 57 çiftlik mevcuttur. Bu çiftlikler 31 şehre dağılmış olup, Samsun (6), İzmir (5), Çanakkale ve Bolu (4'er) en yoğun illerdir. Antalya, Muğla ve Balıkesir gibi turizm ve tarım potansiyeli yüksek bölgelerde de önemli sayıda çiftlik bulunmaktadır. Bu dağılım, Türkiye çiftliklerinin geniş coğrafi çeşitlilik ve farklı iklim-tarım tiplerini temsil ettiğini göstermektedir. Yunanistan'da ise WWOOF ağına bağlı 85 çiftlik faaliyettedir. Bu çiftlikler 13 bölgeye yayılmıştır; Peloponnese (15), South Aegean (14),

Thessaly (13) ve Crete (10) en yoğun bölgeler olarak öne çıkarken, bazı bölgelerde yalnızca 1'er çiftlik bulunmaktadır. Bu durum, Yunanistan çiftliklerinin turizm ağırlıklı kıyı ve ada bölgelerinde yoğunlaştığını ortaya koymaktadır. Karşılaştırmalı değerlendirme yapıldığında Türkiye'deki çiftlikler yaygın ve bölgesel çeşitliliğe, Yunanistan'daki çiftliklerin ise bölgesel yoğunlaşma ve turistik merkezlere odaklanma eğiliminde olduğu gözlemlenmiştir.

Bu araştırmada, WWOOF ve TaTuTa ağlarında yer alan çiftlikler, çok boyutlu bir yaklaşım çerçevesinde sistematik olarak incelenmiştir. Analiz kapsamında; öğrenme fırsatları, uygulanan yöntemler, ev sahibi türü, konaklama tipi, maksimum gönüllü kapasitesi, beslenme modelleri, gönüllülerin kalış süreleri, platforma kayıt tarihleri, konuşulan diller, gönüllü yorumları, yorum yapanların ülkeleri, yorumların dilleri ve yorumların niteliği olarak belirlenmiştir. Her bir kategori, çiftliklerin işleyiş biçimlerini, gönüllü deneyimlerini ve platform profillerini bütüncül bir perspektifle değerlendirmek amacıyla ayrı başlıklar altında ele alınmıştır.

Çiftliklere ait bilgiler, web sitesindeki başlıklara göre karşılaştırılmıştır. Bu başlıklardan öğrenme fırsatları; çiftliklerde gönüllülere sunulan bilgi, beceri ve deneyim kazanma olanaklarını ifade etmektedir. Çiftliklerde kullanılan yöntemler başlığı; uygulanan tarımsal yöntem ve teknikler, katılımcıların deneyimleyebileceği üretim süreçlerini, ev sahibi türleri başlığı; çiftliklerin organizasyonel yapısını ve işletme modellerini yansıtmaktadır. Ayrıca çiftliklerde sunulan konaklama tipleri, maksimum gönüllü kapasitesi, beslenme modelleri, kalış süreleri, WWOOF ağına kayıt yılları, çiftliklerde konuşulabilen diller, bir çiftliğe yapılan yorum sayısı aralığı, yorum yapan gönüllülerin ülkeleri ve yorumların dilleri de karşılaştırılmıştır. Gönüllü yorumları ise olumlu, olumsuz, bilgilendirici ve tavsiye niteliğindeki yorumlar kapsamında 4 ana temada kodlanmıştır. Her tema içeriğine göre alt temalara ayrılmıştır.

4.1. Çiftlik Profillerine Ait Bulgular

Araştırma kapsamında "öğrenme fırsatları" başlığı, WWOOF çiftliklerinde gönüllülere sunulan bilgi, beceri ve deneyim kazanma olanaklarını ifade etmekte olup; bu başlığa ilişkin veriler Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1: WWOOF Çiftliklerinde Sunulan Öğrenme Fırsatlarının Karşılaştırılması

Türkiye'deki Çiftliklerde Sunulan Öğrenme Fırsatları	Frekans	%	Yunanistan'daki Çiftliklerde Sunulan Öğrenme Fırsatları	Frekans	%
Yenilebilir Enerji Üretimi	4	1,03	Yenilenebilir Enerji Üretimi	17	2,79
Yoga ve Meditasyon	3	0,77	Yoğa ve Meditasyon	12	1,97
Peynir Yapımı	4	1,03	Peynir Yapımı	4	0,66
Sığır Çiftçiliği	3	0,77	Sığır Çiftçiliği	1	0,16
Yeşil Yapı	2	0,51	Yeşil Yapı	25	4,10
El sanatları	10	2,56	El Sanatları	25	4,10
Mekanik Aletler ve teknoloji	6	1,54	Mekanik Aletler Teknoloji	13	2,13
Çiçek Yetiştiriciliği	10	2,56	Çiçek Yetiştiriciliği	18	2,95
Gıda Adaleti ve Egemenliği	5	1,28	Gıda Adaleti/Egemenliği	17	2,79
Bira-Cider-Şarap ve Meyve Suyu Yapımı	3	0,77	Bira-Cider-Şarap ve Meyve Suyu Yapımı	10	1,64
Et İşleme	3	0,77	Et İşleme	7	1,15
Yabanda Yiyecek Arama	15	3,85	Yabanda Yiyecek Arama	19	3,11
Süt Hayvancılığı	13	3,33	Süt Hayvancılığı	5	0,82
Koyun, Keçi ve At Yetiştiriciliği	8	2,05	Koyun Keçi ve At Yetiştiriciliği	18	2,95
Fırın	14	3,59	Fırın	28	4,59
Aromatik ve Şifalı Bitkiler-Çaylar	21	5,38	Aromatik ve Şifalı Bitkiler/Çaylar	47	7,70
Ormancılık	12	3,08	Ormancılık	37	6,07

Bağcılık	20	5,13	Bağcılık	16	2,62
Kanatlı Hayvan Yetiştiriciliği	23	5,90	Kanatlı Hayvan Yetiştiriciliği	29	4,75
Tahıl Üretimi	28	7,18	Tahıl Üretimi	10	1,64
Arıcılık	19	4,87	Arıcılık	16	2,62
Doğal Kozmetik Üretimi	8	2,05	Doğal Kozmetik Üretimi	12	1,97
Sebze ve meyve işleme	36	9,23	Sebze ve Meyve İşleme	61	10
Tohum saklama ve çoğaltma	22	5,64	Tohum Saklama ve Çoğaltma	31	5,08
Meyve Yetiştiriciliği	45	11,54	Meyve Yetiştiriciliği	60	9,84
Sebze Yetiştiriciliği	53	13,59	Sebze Yetiştiriciliği	57	9,34
—	—		Domuz Yetiştiriciliği	1	0,16
—	—		Su Ürünleri Yetiştiriciliği	2	0,33
—	—		Diğer Çiftlik Hayvanların Yetiştiriciliği	12	1,97
Toplam	**390**	**100**	**Toplam**	**610**	**100**

Türkiye ve Yunanistan'daki WWOOF çiftliklerinin sunduğu öğrenme fırsatları arasındaki temel farkları ortaya koymak amacıyla yukarıdaki tablo hazırlanmıştır. Buna göre her iki ülkede de tarımsal üretim ve gıda işleme ön plandadır. Ancak Türkiye'deki çiftliklerin ağırlıklı olarak geleneksel tarım pratiklerine odaklandığı görülmektedir. Türkiye'de sebze ve meyve yetiştiriciliği (Sebze: 53, Meyve: 45) ve sebze-meyve işleme (36) alanları en yüksek frekanslara sahip olup, temel tarım ve geleneksel üretim süreçlerine odaklanıldığı görülmektedir. Kanatlı hayvan yetiştiriciliği (23), tahıl üretimi (28) ve aromatik bitkiler/çaylar (21) da önemli fırsatlar sunarken, yenilenebilir enerji (4), yeşil yapı (2) ve bira-cider-şarap üretimi (3) gibi modern alanlar sınırlıdır. Yunanistan'daki çiftlikler ise daha çeşitli ve sürdürülebilirlik odaklı öğrenme içerikleri sunmaktadır. Yeşil yapı (25), yenilenebilir enerji (17), aromatik bitkiler/çaylar (47), işleme teknikleri ve çeşitli hayvan türlerinin yetiştiriciliği gibi konularda Türkiye'ye kıyasla daha yüksek bir çeşitlilik bulunmaktadır. Ayrıca birçok faaliyette (sebze-meyve işleme, ormancılık, çiçek yetiştiriciliği vb.) Yunanistan daha yüksek frekanslara sahiptir.

Uygulanan tarımsal yöntem ve teknikler, katılımcıların deneyimleyebileceği üretim süreçlerini göstermekte olup, bu yöntemlere ilişkin veriler Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2: WWOOF Çiftliklerinde Kullanılan Öğrenme Yöntemlerinin Karşılaştırılması

Türkiye'deki Çiftliklerde Kullanılan Yöntemler	Frekans	%	Yunanistan'daki Çiftliklerde Kullanılan Yöntemler	Frekans	%
Toprak İşlemesiz Tarım	8	8,33	Toprak İşlemsiz Tarım	26	13,19
Kara Saban	2	2,08	Kara Saban	3	1,52
Biyodinamik Tarım	10	10,42	Biyodinamik Tarım	21	10,66
Permakültür	16	16,66	Permakültür	43	21,83
Biyolojik Haşere Kontrolü	11	11,46	Biyolojik Haşere Kontrolü	35	17,77
Onarıcı Tarım	15	15,62	Onarıcı Tarım	25	12,69
Bütüncül Yöntem	34	35,43	Bütüncül Yönetim	40	20,30
—	—		Hidropnik	1	0,51
—	—		Akuaponik	3	1,52
Toplam	**96**	**100**	**Toplam**	**197**	**100**

Türkiye'deki çiftliklerde kullanılan yöntemler, ağırlıklı olarak bütüncül yöntem (34), permakültür (16), onarıcı tarım (15), biyolojik haşere kontrolü (11), biyodinamik tarım (10) ve toprak işlemesiz tarım (8) gibi sürdürülebilir ve ekosistem odaklı uygulamalar sunmakta, bu da Türkiye çiftliklerini çevresel bilinç ve organik üretim kültürü kazandırma açısından avantajlı kılmaktadır. Ancak hidroponik ve akuaponik gibi modern tekniklerin sınırlı olması, katılımcıların

yenilikçi yöntemleri deneyimleme olanağını kısıtlamaktadır. Yunanistan çiftlikleri ise hem geleneksel hem modern teknikleri kapsayan permakültür (43), bütüncül yönetim (40), onarıcı tarım (25), biyolojik haşere kontrolü (35), biyodinamik tarım (21), toprak işlemsiz tarım (26), hidroponik (1) ve akuaponik (3) gibi yöntemler sunmakta; bu durum yöntem çeşitliliği ve deneyim genişliği açısından avantaj sağlamaktadır. Ancak bazı yöntemlerin frekansları düşük ve modern teknikler sınırlı olduğundan, sürdürülebilirlik açısından Türkiye kadar yoğun bir deneyim sunamadığı görülmektedir.

Tablo 3: WWOOF Çiftliklerinde Ev Sahibi Türünün Karşılaştırılması

Türkiye'deki Çiftliklerde Ev Sahibi Türü	Frekans	%	Yunanistan'daki Çiftliklerde Ev Sahibi Türü	Frekans	%
Topluluk / Kâr Amacı Gütmeyen Oluşum	7	14,28	Topluluk / Kâr Amacı Gütmeyen Oluşum	5	5,88
Çiftlik İşletmesi	19	38,77	Çiftlik İşletmesi	44	51,76
Kendine Yeterli	23	46,93	Kendine Yeterli	36	42,35
Toplam	**49**	**100**	**Toplam**	**85**	**100**

Çiftliklerde ev sahibi türleri, çiftliklerin organizasyonel yapısını ve işletme modellerini yansıtmakta olup, bu kategorilere ilişkin frekanslar Tablo 3'te sunulmuştur. Türkiye'deki çiftliklerde ev sahibi türleri ağırlıklı olarak kendine yeterli çiftlikler (23) ve çiftlik işletmeleri (19) iken, topluluk/kâr amacı gütmeyen oluşumlar (7) daha sınırlıdır. Bu yapı, katılımcılara kendi kaynaklarını yönetme ve sürdürülebilir üretim süreçlerini deneyimleme imkânı tanımaktadır. Yunanistan'da ise çiftlik işletmeleri (44) ve kendine yeterli çiftlikler (36) baskın olup, topluluk/kâr amacı gütmeyen oluşumlar (5) sınırlıdır; bu durum daha yüksek sayısal çeşitlilik ve geniş ölçekli işletme deneyimi sunmaktadır. Bu kapsamda Türkiye çiftlikleri bireysel öğrenme ve doğayla etkileşim odaklı avantaj sağlarken, Yunanistan çiftlikleri ölçek ve çeşitlilik bakımından zengin bir deneyim sunmakta, her iki ülke farklı açılardan tarımsal öğrenme ve uygulama fırsatlarını desteklemektedir.

Tablo 4: WWOOF Çiftliklerinde Konaklama Tiplerinin Karşılaştırılması

Türkiye'deki Çiftliklerde Konaklama Tipi	Frekans	%	Yunanistan'daki Çiftliklerde Konaklama Tipi	Frekans	%
Yurt/Tipi Çadırı	2	1,01	Yurt/Tipi Çadırı	10	**3,30**
Kulübe-Konteyner	10	5,05	Kulübe/Konteyner	16	5,28
Kamp Alanı	15	7,58	Kamp Alanı	24	7,92
Karavan	5	2,53	Karavan	12	3,96
Hiçbiri	1	0,51	–	–	–
Evcil Hayvan Kabul Edilmez	35	17,68	Evcil Hayvan Kabul Edilmez	52	17,16
Çocuk Kabul Edilmez	12	6,06	Çocuk Kabul Edilmez	56	18,48
Evcil Hayvan Kabul Edilir	22	11,11	Evcil Hayvan Kabul Edilir	33	10,89
Çocuk Kabul Edilir	45	22,73	Çocuk Kabul Edilir	29	9,57
Yatak Odası	51	25,76	Yatak Odası	71	23,43
Toplam	**198**	**100**	**Toplam**	**303**	**100**

Çiftliklerde sunulan konaklama tipleri, katılımcıların barınma koşullarını tanımlamakta olup, Tablo 4'de verilmiştir. İki ülkenin WWOOF çiftliklerinde gönüllülere sunulan konaklama koşulları ve kabul politikaları açısından belirgin farklar olduğunu göstermektedir. Bu kapsamda hem Türkiye'deki hem de Yunanistan'daki çiftliklerde en yaygın konaklama türü yatak odasıdır (Türkiye %25,76; Yunanistan %23,43). Bu durum, çiftliklerin büyük bölümünün gönüllülere

temel düzeyde kapalı ve güvenli barınma imkânı sağladığını göstermektedir. Kamp alanı, karavan ve kulübe/konteyner gibi alternatif konaklama seçenekleri iki ülkede de benzer oranlarda sunulmaktadır; ancak Yunanistan'da yurt/tipi çadırı daha yaygındır. Kabul politikaları açısından dikkat çekici farklar bulunmaktadır. Türkiye'de çocuk kabulü daha yüksek orandayken (%22,73), Yunanistan'da ise "çocuk kabul edilmez" oranı yüksektir (%18,48). Her iki ülkede de "evcil hayvan kabul edilmez" oranının benzer seviyelerde olması, çiftliklerin çoğu için operasyonel veya güvenlik gerekçelerinin belirleyici olduğunu düşündürmektedir.

Tablo 5: WWOOF Çiftliklerinde Gönüllü Kapasitelerinin Karşılaştırılması

Türkiye'deki Çiftliklerde Maksimum Gönüllü Kapasitesi	Frekans	%	Yunanistan'daki Çiftliklerde Maksimum Gönüllü Kapasitesi	Frekans	%
1	3	5,26	1	14	16,47
2	31	54,39	2	29	34,12
3	7	12,28	3	14	16,47
4 ve daha fazla	16	28,07	4 ve daha fazla	28	32,94
Toplam	**57**	**100**	**Toplam**	**85**	**100**

Tablo 5 incelendiğinde Türkiye ve Yunanistan'daki WWOOF çiftliklerinin aynı anda kabul edebildiği maksimum gönüllü sayılarının önemli farklılıklar gösterdiği anlaşılmaktadır. Türkiye'de çiftliklerin yarısından fazlası (%54,39) maksimum iki gönüllü kabul ederken, Yunanistan'da bu oran daha düşüktür (%34,12). Buna karşılık Yunanistan'daki çiftliklerin önemli bir bölümü dört ve üzeri gönüllü kapasitesine sahiptir (%32,94); Türkiye'de ise bu oran daha sınırlıdır (%28,07). Ayrıca Türkiye'de yalnızca bir gönüllü kabul eden çiftlik oranı düşükken (%5,26), Yunanistan'da bu oranın daha yüksek olması (%16,47) çiftlikler arasındaki ölçek farklılıklarına işaret etmektedir. Bu sonuçlara göre Türkiye'de daha küçük ölçekli ve sınırlı kapasiteye sahip çiftliklerin yaygın olduğu, Yunanistan'da ise daha fazla gönüllüyü aynı anda ağırlayabilen, nispeten daha büyük veya daha organize çiftlik yapılarının bulunduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 6: WWOOF Çiftliklerinde Beslenme Modellerinin Karşılaştırılması

Türkiye'deki Çiftliklerde Sunulan Beslenme Modelleri	Frekans	%	Yunanistan'daki Çiftliklerde Sunulan Beslenme Modelleri	Frekans	%
Vegan	12	14,12	Vegan	37	22,84
Vejetaryen	18	21,18	Vejetaryen	66	40,74
Hepçil / Omnivor	55	64,71	Hepçil / Omnivor	59	36,42
Toplam	**85**	**100**	**Toplam**	**162**	**100**

Tablo 6, Türkiye ve Yunanistan'daki WWOOF çiftliklerinde gönüllülere sunulan beslenme modellerinin dağılımını karşılaştırmaktadır. Türkiye'de çiftliklerin büyük çoğunluğu hepçil/omnivor beslenme sunmaktadır (%64,71). Bu durum, Türkiye'de geleneksel yemek kültürünün ve hayvansal ürün kullanımının çiftliklerde daha yaygın olduğunu göstermektedir. Vejetaryen (%21,18) ve vegan (%14,12) seçeneklerin daha sınırlı olması, alternatif beslenme modellerinin Türkiye'de henüz daha düşük düzeyde benimsendiğini işaret etmektedir. Yunanistan'da ise tablo daha farklı bir eğilim göstermektedir. Çiftliklerin önemli bir bölümü vejetaryen beslenme sunmaktadır (%40,74) ve vegan seçenekler de Türkiye'ye göre daha yüksektir (%22,84). Buna karşılık hepçil/omnivor beslenme oranı Türkiye'ye göre daha düşüktür (%36,42). Bu dağılım, Yunanistan'daki çiftliklerin daha sürdürülebilir, bitki temelli ve gönüllü

çeşitliliğini dikkate alan beslenme modelleri olduğunu göstermektedir. Bu sonuçlar, Türkiye'nin daha geleneksel ve hayvansal ürünlerin yoğun olduğu, Yunanistan'ın ise daha bitki temelli ve alternatif beslenme hizmeti sunduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 7: WWOOF Çiftliklerinde Gönüllülerin Kalış Sürelerinin Karşılaştırılması

Türkiye'deki Çiftliklerde Gönüllü Kalış Süreleri	Frekans	%	Yunanistan'daki Çiftliklerde Gönüllü Kalış Süreleri	Frekans	%
Günübirlik	6	3,59	Günübirlik	6	3,06
Hafta sonu	6	3,59	Hafta sonu	6	3,06
1 haftadan az	9	5,39	1 haftadan az	9	4,59
1-2 hafta	51	30,54	1-2 hafta	51	26,02
3-4 hafta	49	29,34	3-4 hafta	66	33,67
1 aydan fazla	46	27,54	1 aydan fazla	58	29,59
Toplam	**167**	**100**	**Toplam**	**196**	**100**

Çiftliklerde yer alan kalış süresi, çiftliklerin gönüllüleri hangi süre boyunca ağırlayabileceğini ve deneyim yoğunluğunu göstermektedir. Bu kapsamda elde edilen veriler Tablo 7'de sunulmuştur. Türkiye ve Yunanistan'daki çiftliklerin misafir etme/kalış süreleri incelendiğinde, günübirlik, hafta sonu gibi kısa süreli konaklamaların her iki ülkede sınırlı olduğu görülmektedir. Türkiye'de en yaygın süre 1-2 hafta (51), Yunanistan'da ise 3-4 hafta (66) ve 1 aydan fazla (58) seçenekleriyle öne çıkmaktadır. Türkiye'deki misafir etme/kalış süreleri, kısa ve yoğun öğrenme deneyimi açısından esneklik sağlarken uzun dönemli projelerde sınırlı derinlik sunabilir. Yunanistan'da uzun süreli misafir etme katılımcıların üretim süreçlerine kapsamlı katılımını mümkün kılarken, kısa süreli deneyim çeşitliliğini kısıtlayabilmektedir.

Tablo 8: Çiftliklerin WWOOF Ağına Kayıt Tarihlerinin Karşılaştırılması

Türkiye'deki Çiftliklerin WWOOF'a Kayıt Yılı	Frekans	%	Yunanistan'daki Çiftliklerin WWOOF'a Kayıt Yılı	Frekans	%
2020	1	1,75	2010	1	1,19
2021	2	3,51	2011	1	1,19
2022	7	12,28	2014	1	1,19
2024	7	12,28	2018	20	23,81
2023	40	70,18	2019	6	7,14
–	–	–	2020	11	13,10
–	–	–	2021	6	7,14
–	–	–	2022	14	16,67
–	–	–	2023	8	9,52
–	–	–	2024	14	16,67
–	–	–	2025	2	2,38
Toplam	**57**	**100**	**Toplam**	**84**	**100**

Çiftliklerin WWOOF ağına kayıt tarihleri, katılımcıların hangi dönemlerden itibaren çiftliklerle etkileşime girebildiklerini ve platformdaki deneyim sürekliliğini göstermektedir. Türkiye'deki çiftliklerin WWOOF'a kayıtlarının büyük ölçüde 2023 (40 çiftlik) ve 2022–2024 döneminde yoğunlaştığı görülmektedir; bu durum platforma katılımın son yıllarda belirgin biçimde arttığını göstermektedir. Yunanistan çiftliklerinde ise kayıtların 2010–2025 arasında daha geniş bir zaman dilimine yayıldığı, özellikle 2018 (20 çiftlik) ve 2022 (14 çiftlik) yıllarında yoğunlaştığı dikkat çekmektedir. Bu dağılım, Türkiye'nin WWOOF ağına daha yeni ve hızlı bir giriş yaptığını; Yunanistan'ın ise daha uzun süredir platformda yer alan, istikrarlı bir katılım dinamiğine sahip olduğunu göstermektedir.

Tablo 9: Çiftliklerde Konuşulan Dillere İlişkin Veriler

Türkiye'deki Çiftliklerde Konuşulan Diller	Frekans	%	Yunanistan'daki Çiftliklerde Konuşulan Diller	Frekans	%
Türkçe	52	54,74	İngilizce	82	31,30
İngilizce	34	35,79	Yunanca	74	28,24
Almanca	5	5,26	Fransızca	30	11,45
İspanyolca	1	1,05	Almanca	23	8,78
Rusça	1	1,05	İtalyanca	23	8,78
Yunanca	1	1,05	İspanyolca	14	5,34
Ermenice	1	1,05	Arapça	2	0,76
–	–	–	Rusça	2	0,76
–	–	–	Çince	2	0,76
–	–	–	İbranice	2	0,38
–	–	–	Norveççe	1	0,38
–	–	–	Portekizce	1	0,38
–	–	–	Japonca	1	0,38
–	–	–	Fince	1	0,38
–	–	–	Estonca	1	0,38
–	–	–	Ermenice	1	0,38
–	–	–	Danca	1	0,38
–	–	–	İsveççe	1	0,38
Toplam	**95**	**100**	**Toplam**	**262**	**100**

Çiftliklerde konuşulan diller, gönüllülerin iletişim olanaklarını ve kültürel etkileşim düzeyini belirleyen önemli bir değişken olup, bu kapsamda elde edilen verilere Tablo 9'da yer verilmiştir. Veriler, Türkiye'deki çiftliklerin 7, Yunanistan'daki çiftliklerin ise 18 farklı dil ile temsil edildiğini göstermektedir. Türkiye örnekleminde dil çeşitliliği sınırlı olup iletişim büyük ölçüde Türkçe (52) ve İngilizce (34) üzerinden yürümektedir. Buna karşılık Yunanistan'da İngilizce (82) ve Yunanca (74) başta olmakla birlikte, Almanca, Fransızca, İtalyanca ve İspanyolca gibi Avrupa dillerinin yüksek sayıda çiftlikte kullanılması, ülkenin daha geniş bir uluslararası gönüllü profiline eriştiğine işaret etmektedir. Bu karşılaştırma, Yunanistan'daki çiftliklerin kültürlerarası iletişim kapasitesinin daha yüksek, Türkiye'deki çiftliklerin ise daha homojen bir dil yapısına sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

Gönüllü yorumları, çiftliklerdeki deneyim ve gözlemleri yansıtan ve etkileşim kalitesini gösteren bir değişkendir. Çiftliklere yönelik gönüllü yorumlarına ilişkin verilere Tablo 10, Tablo 11 ve Tablo 12'de yer verilmiştir.

Tablo 10: Çiftliklere Yönelik Gönüllü Yorumların Karşılaştırılması

Yorum Aralığı Sayısı	Türkiye (Frekans)	%	Yunanistan (Frekans)	%
1–5	14	50	38	58,46
6–10	7	25	15	23,08
11–15	3	10,71	7	10,77
16–20	1	3,57	1	1,54
21–25 ve fazlası	3	10,71	4	6,15
Toplam	**28**	**100**	**65**	**100**

Türkiye (14) ve Yunanistan'daki (38) çiftliklerin çoğunlukla 1-5 yorum sayısı içerdiği görülmektedir. Yunanistan'da bu düşük aralık frekansı Türkiye'ye göre daha yüksektir. Orta ve yüksek aralıktaki yorumlar her iki ülkede sınırlı kalmaktadır. Bu bulgu, Türkiye'deki çiftlik yorumlarının daha az ve eşit dağıldığını, Yunanistan'daki çiftlik yorumlarının ise daha yoğun ve çeşitlilik gösterdiğini ortaya koymaktadır. Dolayısıyla, kullanıcı etkileşimi ve geri bildirim

yoğunluğu açısından Yunanistan'daki çiftlikler, Türkiye'deki çiftliklere kıyasla daha fazla ilgi ve değerlendirme almaktadır. Bu durum, mevcut yorum yoğunluğunun yeni gönüllülerin çiftlik tercihlerini etkileyebileceğini göstermektedir.

Tablo 11: Çiftliklere Yorum Yapan Gönüllülerin Ülkelerinin Karşılaştırılması

Türkiye'deki Çiftliklere Ait Yorumlarda Gönüllülerin Ülkeleri	Frekans	%	Yunanistan'daki Çiftliklere Ait Yorumlarda Gönüllülerin Ülkeleri	Frekans	%
Finlandiya	1	1,03	Singapur	1	0,41
Güney Afrika	1	1,03	Yeni Zelanda	1	0,41
Şili	1	1,03	Portekiz	1	0,41
Tayland	2	2,06	Bulgaristan	1	0,41
Singapur	2	2,06	Kanada	5	2,03
İtalya	1	1,03	Brezilya	2	0,81
Japonya	1	1,03	Lüksemburg	1	0,41
Yunanistan	1	1,03	Liechtenstein	1	0,41
Zambiya	1	1,03	Şili	1	0,41
Kıbrıs	1	1,03	Danimarka	4	1,63
Belçika	5	5,15	İsveç	3	1,22
Azerbaycan	1	1,03	Arjantin	1	0,41
Avustralya	5	5,15	Polonya	2	0,81
Birleşik Krallık	3	3,09	Macaristan	3	1,22
Avusturya	1	1,03	Çekya	5	2,03
Finlandiya	1	1,03	Birleşik Krallık	15	6,10
Rusya	3	3,09	Norveç	1	0,41
İsveç	2	2,06	İrlanda	1	0,41
Kanada	2	2,06	Man Adası	2	0,81
Norveç	3	3,09	Hollanda	13	5.28
Hollanda	2	2,06	İsviçre	14	5,69
Fransa	8	8,25	Avustralya	5	2,03
Almanya	12	12,37	İsrail	7	2,85
İsviçre	3	3,09	Yunanistan	5	2,03
ABD	8	8,25	Belçika	7	2,85
Türkiye	26	26,80	İspanya	10	4,07
—	—	—	İtalya	11	4,47
—	—	—	ABD	31	12,60
—	—	—	Almanya	43	17,48
—	—	—	Fransa	43	17,48
—	—	—	Avusturya	6	2,44
Toplam	**97**	**100**	**Toplam**	**246**	**100**

Tablo 11, Türkiye ve Yunanistan'daki çiftlikleri yorumlayan gönüllülerin geldikleri ülkelerin dağılımını karşılaştırmalı olarak göstermek amacıyla hazırlanmıştır. Bulgular, iki ülkenin gönüllü profillerinin hem çeşitlilik hem de yoğunluk açısından belirgin biçimde farklılaştığını ortaya koymaktadır.

Türkiye'ye yönelik değerlendirmelerde, 26 gönüllü ile en yüksek katılımın Türkiye'den geldiği, bunu Almanya (12), Fransa (8), ABD (8) ve Belçika ile Avustralya (5'er) gibi ülkelerin izlediği görülmektedir. Bu dağılım, Türkiye'deki çiftliklerin özellikle Avrupa ve Kuzey Amerika'dan gönüllüler tarafından ilgi gördüğünü göstermektedir. Ayrıca Finlandiya, Güney Afrika, Şili, Japonya ve Zambiya gibi daha düşük frekanslı ancak geniş coğrafi çeşitlilik sunan ülkelerden de gönüllülerin bulunması, Türkiye'nin nispeten heterojen bir gönüllü kitlesine sahip olduğuna işaret etmektedir.

Yunanistan'da ise gönüllü dağılımının daha yüksek frekanslarla temsil edildiği ve belirli ülkelerde yoğunlaştığı görülmektedir. En yüksek katılımın Almanya (43) ve Fransa (43)

tarafından sağlandığı, bunu ABD (31), Hollanda (13) ve İtalya (11) gibi ülkelerin izlediği anlaşılmaktadır. Ayrıca Birleşik Krallık (15) ve İsviçre (14) gibi ülkeler de önemli katılımcı gruplarını oluşturmaktadır. Bu durum, Yunanistan'daki çiftliklerin özellikle Batı Avrupa ülkeleri açısından daha güçlü bir çekim etkisine sahip olduğunu düşündürmektedir.

Genel olarak karşılaştırıldığında, Türkiye'de gönüllü ülkelerinin dağılımı daha yaygın ancak orta düzey yoğunlukta, Yunanistan'da ise daha sınırlı coğrafi çeşitlilikte fakat çok daha yüksek frekanslarda bir katılım söz konusudur. Bu bulgular, Yunanistan'ın gönüllü çiftlik turizmi açısından daha görünür, daha uluslararası veya daha yoğun talep gören bir destinasyon olabileceğini; Türkiye'nin ise daha çeşitli ancak daha düşük yoğunluklu bir gönüllü profiline sahip olduğunu göstermektedir.

Tablo 12: Çiftliklere Yapılan Yorumların Dillere Göre Karşılaştırılması

Türkiye Çiftliklerine Yapılan Yorumların Dilleri	Frekans	%	Yunanistan Çiftliklerine Yapılan Yorumların Dilleri	Frekans	%
Fransızca	4	8,33	İspanyolca	1	1,12
İngilizce	21	43,75	Felemenkçe	1	1,12
Türkçe	23	47,92	İngilizce	59	66,29
—	—	—	İngiltere	2	2,25
—	—	—	Yunanca	1	1,12
—	—	—	Almanca	7	7,87
—	—	—	İtalyanca	1	1,12
—	—	—	Fransızca	17	19,10
Toplam	**48**	**100**	**Toplam**	**89**	**100**

Türkiye'deki çiftliklere yapılan yorumlar ağırlıklı olarak Türkçe ve İngilizce, Yunanistan'daki yorumlar ise İngilizce ve Fransızca olarak görülmekte olup, bu durum Türkiye'de yorumların daha çok yerel gönüllülerden geldiğini, Yunanistan'da ise uluslararası gönüllü katılımının daha yüksek olduğunu göstermektedir.

4.2. Gönüllü Yorumlarına Ait Bulgular

WWOOF Türkiye ve Yunanistan çiftliklerine ait gönüllü yorumları ise olumlu, olumsuz, bilgilendirici ve tavsiye niteliğindeki yorumlar kapsamında 4 ana temada kodlanmıştır. Her tema içeriğine göre alt temalara ayrılmıştır.

Tablo 13: Gönüllü Yorumlarının Niteliğine İlişkin Veriler

Yorumların Ana Teması	Yorumların Alt Teması	Türkiye'deki Çiftlikler	%	Yunanistan'daki Çiftlikler	%
Olumlu Yorumlar	Genel Değerlendirme	206	15,37	337	14,27
	Konum-Ulaşım	16	1,19	92	3,90
	İşletme Olanakları	83	6,19	242	10,25
	Hizmet-Ev Sahipliği	260	19,39	450	19,06
	Yiyecek-İçecek	76	5,67	149	6,31
	Doğa-Çevre	73	5,45	177	7,49
	Deneyim	255	19,01	345	14,62
Olumsuz Yorumlar	Genel Değerlendirme	8	0,60	9	0,38
	Konum-Ulaşım	1	0,07	6	0,25
	İşletme Olanakları	13	0,97	27	1,14
	Hizmet-Ev Sahipliği	5	0,37	24	1,02
	Yiyecek-İçecek	4	0,30	9	0,38
	Doğa-Çevre	2	0,15	3	0,13

	Deneyim	7	0,52	10	0,42
	Odalar	1	0,07	—	—
Bilgilendirici Nitelikteki Yorumlar	Genel değerlendirme	41	3,06	56	2,37
	Yiyecek-İçecek	7	0,52	6	0,25
	Hizmet-Ev Sahipliği	37	2,76	21	0,89
	Deneyim	35	2,61	17	0,72
	Doğa-Çevre	14	1,04	6	0,25
	Konum-Ulaşım	9	0,67	11	0,47
	İşletme Olanakları	92	6,86	137	5,80
Tavsiye Niteliğindeki Yorumlar	İşletmeye-Ev Sahibine Yönelik Tavsiyeler	3	0,22	5	0,21
	Potansiyel Ziyaretçilere Yönelik Tavsiyeler	93	6,94	222	9,40
Toplam		**1341**	**100**	**2361**	**100**

Gönüllü yorumları, çiftliklerin hizmet kalitesi ve deneyim sunumunu değerlendirmede önemli bir gösterge olarak kabul edilmekte olup, Türkiye ve Yunanistan'daki çiftlikler için yapılan yorumlar bilgilendirici görüşler, tavsiye niteliğindeki görüşler, olumlu görüşler ve olumsuz görüşler olmak üzere dört kategoriye ayrılarak incelenmiştir. Gönüllü yorumlarına ilişkin veriler Tablo 13'te gösterilmiştir. Gönüllü yorumları, çiftliklerin sunmuş olduğu hizmet ve deneyim kalitesini değerlendirmede temel bir gösterge olarak önem taşımaktadır. Türkiye ve Yunanistan'daki çiftlikler için yapılan yorumlar olumlu, olumsuz, bilgilendirici ve tavsiye niteliğindeki olmak üzere dört ana tema altında incelenmiş ve her tema altında farklı alt kodlar (değerlendirme boyutları) belirlenmiştir. Türkiye'de toplam 602 olumlu, 68 olumsuz, 200 bilgilendirici ve 96 tavsiye niteliğinde yorum bulunurken; Yunanistan'da sırasıyla 1.692 olumlu, 88 olumsuz, 254 bilgilendirici ve 227 tavsiye niteliğinde yorum kaydedilmiştir.

Olumlu yorumlar, her iki ülkede de en yüksek sayıya sahip ana tema olup, 7 alt kod üzerinden değerlendirilmiştir. Bu yorumlar özellikle hizmet-ev sahipliği, deneyim ve genel değerlendirme alanlarında yoğunlaşmıştır. Bu durum, çiftliklerin misafirperverlik, deneyim çeşitliliği ve organizasyon kalitesi açısından güçlü yönlerini ortaya koymaktadır. Olumlu yorumların yoğunluğu, potansiyel ziyaretçilere güven vermesi ve pazarlama açısından önemli bir avantaj sağlamaktadır. Dezavantaj olarak ise bazı alt kodlarda (konum-ulaşım, yiyecek-içecek) frekansın diğerlerine göre düşük olması, hizmet sunumunun bazı alanlarda homojen olmadığını göstermektedir.

Olumsuz yorumlar, 8 alt kod üzerinden değerlendirilmiş ve genellikle işletme olanakları, hizmet-ev sahipliği ve genel değerlendirme alanlarında yoğunlaşmıştır. Bu geri bildirimler, hizmet kalitesinde iyileştirilmesi gereken alanları belirlemesi açısından işletmeler için değerli bir kaynak oluşturmaktadır. Dezavantajı ise olumsuz yorumların yüksek frekansı, işletme imajına ve potansiyel müşteri tercihlerine olumsuz etki yapma riski taşımasıdır.

Bilgilendirici yorumlar, 6 alt kod üzerinden incelenmiş ve genellikle işletme olanakları, genel değerlendirme ve deneyim boyutlarına odaklanmıştır. Bu yorumlar, diğer ziyaretçilere rehberlik eden ve deneyim hakkında detaylı bilgi sunan niteliktedir. Avantajı, yeni ziyaretçilere bilinçli tercih yapma olanağı tanımasıdır. Dezavantajı ise bilgilendirici yorumların toplam yorumlar içindeki oranının görece düşük olması, bazı konularda yeterli bilginin sağlanamaması olarak değerlendirilebilir.

Tavsiye niteliğindeki yorumlar, 2 alt kod üzerinden değerlendirilmiş olup, işletmeye/ev sahibine ve potansiyel ziyaretçilere yönelik öneriler içermektedir. Bu yorumlar, işletmelerin

hizmet kalitesini artırmak ve ziyaretçi memnuniyetini yükseltmek için doğrudan geri bildirim sağlamaktadır. Avantajı, işletmelerin stratejik geliştirme alanlarını görmesi ve ziyaretçilerin beklentilerini anlamasıdır. Dezavantaj olarak ise tavsiye niteliğindeki yorumların toplam yorumlar içindeki oranının sınırlı olması, genellenebilir öneri sunma kapasitesini kısıtlamaktadır.

Genel olarak, Türkiye'deki gönüllü yorumları sayıca daha düşük olmakla birlikte, Yunanistan'a kıyasla bazı alanlarda daha dengeli dağılım göstermektedir. Her iki ülkede de hizmet-ev sahipliği ve deneyim alanları, olumlu geri bildirimler açısından öne çıkmakta, işletme olanakları ve konum-ulaşım gibi bazı alt kodlar ise hem olumlu hem olumsuz yorumlarda çeşitlilik göstermektedir. Bu durum, her iki ülkede güçlü yönler ve geliştirilmesi gereken alanlar açısından stratejik önceliklerin belirlenmesine olanak sağlamaktadır.

5. SONUÇ

Türkiye ve Yunanistan'daki WWOOF ağına kayıtlı çiftliklere ait bilgiler ve yorumların karşılaştırılarak incelendiği bu araştırmada, çeşitli başlıklar altında detaylı incelemeler gerçekleştirilmiştir. Araştırma, gönüllü turizm ve çiftlik turizmi arasındaki ilişkiyi WWOOF modeli üzerinden inceleyerek bütüncül bir çerçeve sunmaktadır. Bu kapsamda gönüllülük temelli çiftlik deneyimleri destinasyonlar arası karşılaştırmalı olarak sunulmuştur. Destinasyon rekabet düzeyi yüksek ülkelerin mevcut durumunun analiz edilmesiyle araştırmanın literatüre katkı sağlayacağı düşünülmüştür.

Öncelikle çiftlikler web sitesindeki başlıklara göre karşılaştırılmıştır. Öğrenme fırsatları, çiftliklerde kullanılan yöntemler, ev sahibi türleri, çiftliklerde sunulan konaklama tipleri, maksimum gönüllü kapasitesi, beslenme modelleri, kalış süreleri, WWOOF ağına kayıt yılları, çiftliklerde konuşulabilen diller, bir çiftliğe yapılan yorum sayısı aralığı, yorum yapan gönüllülerin ülkeleri ve yorumların dilleri karşılaştırılmıştır.

Toplam 142 üye evin incelendiği araştırmadan elde edilen sonuçlar, Yunanistan'ın çiftlik turizminde Türkiye'ye göre daha kurumsallaşmış ve olgun hale gelmiş bir pazar yapısına sahip olduğu görülmektedir. Gönüllü yorumlarının yüksek olması ve yorumların sahip olduğu ülkelerin çeşitliliği, Yunanistan'ın uluslararası ekoturist pazarında Türkiye'den daha güçlü ve istikrarlı bir marka bilinirliği oluşturduğunu göstermektedir. Özellikle Batı Avrupa ülkelerinden gelen gönüllülerdeki belirgin fazlalık, Yunanistan'ın hem kültürel hem de coğrafi yakınlık avantajını etkin kullandığı şeklinde yorumlanabilir. Türkiye, WWOOF ağında dinamik ve hızlı büyümektedir. Özellikle 2023 yılında ağa katılan çiftlik sayısındaki belirgin artış, yerel düzeyde ekolojik tarım ve sürdürülebilir yaşam bilincinin yükseldiğini göstermektedir.

Araştırmada 239 tanesi Türkiye ve 435 tanesi Yunanistan çiftliklerine ait olmak üzere toplam 674 yorum ana ve alt temalara göre incelenmiştir. Gönüllü yorumlarına ait toplam 3702 kodlama yapılmıştır. Bu kodlamalar yalnızca yorumlar için yapılan kodlama sayısı olup 4 temada kodlamalar gerçekleştirilmiştir. Çiftliklerde en fazla olumlu yorumların olması ev sahiplerinin sürdürülebilirliği konusunda önemlidir (Yıldız, 2024). Olumlu yorumlarda Türkiye (260) ve Yunanistan'ın (450) "hizmet-ev sahipliği" alt temasında daha fazla yoruma sahip olduğu belirlenmiştir.

Özdemir vd. (2018), Türkiye'deki TaTuTa çiftliklerine yabancı dillerde yorumların yapılmış olmasıyla farklı milletlerden ziyaretçilerin de olduğunu belirtmiştir. Çiftliklerde konuşulan yabancı dil seçeneği, gönüllülerin çiftlik tercihini etkileyebilmektedir. Çiftlik sahipleriyle aynı dilin konuşulabilmesi, iletişim sağlamak açısından önemlidir ve çiftlik

tercihinde etkili olabilir (Şanlı ve Koday, 2024). Bu araştırmada incelenen çiftliklerde konuşulan dil çeşitliliği açısından Türkiye'nin Yunanistan'a göre oldukça kısıtlı olduğu dikkat çekmektedir. Türkiye'deki çiftliklerde genellikle Türkçe konuşulması, Türkçe bilmeyen gönüllülerin katılımını engelleyebileceği düşünüldüğünden bu durumun yorum yapan gönüllülerin ülkeleri ile ilgili bulgulara yansıdığı da görülmektedir. Türkiye'deki çiftliklere yorum yapan gönüllülerin ülkesi çoğunlukla Türkiye'dir. Ancak Yunanistan'daki çiftliklerde yapılan yorumlarda gönüllülerin ülkelerinde Almanya, Fransa ve ABD çoğunluktadır.

Destinasyon rekabetçiliğinin dikkate alınmasıyla Türkiye ve Yunanistan karşılaştırılmasının yapıldığı bu araştırma sonucunda, Yunanistan'a ait WWOOF çiftliklerinin sayıca daha fazla olduğu belirlenmiştir. Öğrenme fırsatları, uygulanan yöntemler, ev sahibi türü, konaklama tipi, maksimum gönüllü kapasitesi, beslenme modelleri, gönüllülerin kalış süreleri, platforma kayıt tarihleri, konuşulan diller, gönüllü yorumları, yorum yapanların ülkeleri, yorumların dilleri ve yorum sayıları açısından da Yunanistan'ın Türkiye'ye göre kategorilerde sayıca daha fazla veya özelliklerde çeşitlilik imkânının olduğu tespit edilmiştir. Bu durum, Yunanistan'ın gönüllülük temelli ekolojik çiftlik turizminde daha kurumsallaşmış yapıya sahip olduğunu göstermektedir.

Rekabet avantajı elde etmek ve WWOOF ağında çekiciliği artırmak için çiftlik sahiplerine yönelik sunulan bazı öneriler aşağıda yer almaktadır;

- Yabancı dil çeşitliliğinin artırılması: Çiftlik sahiplerinin İngilizce ve diğer yabancı dil becerilerini geliştirmeleri gönüllü profilinde uluslararası çeşitliliği artıracaktır.
- Öğrenme fırsatlarının çeşitlendirilmesi: Geleneksel tarım dışındaki modern ve alternatif alanlarda çeşitliliğin sağlanması çiftliklerin çok boyutlu deneyim avantajına karşı rekabet gücünü artırabilir.
- Uzun süreli konaklama seçeneklerinin geliştirilmesi: Gönüllüler ile daha derinlemesine öğrenme ve deneyim imkânı için kalış sürelerinin genişletilmesi üretim süreçlerine kapsamlı katılım sağlayabilir.
- Beslenme seçeneklerinin genişletilmesi: Vegan/vejetaryen beslenme modeline yönelik seçeneklerin artırılmasıyla bu beslenme biçimlerini benimseyen uluslararası gönüllüler için çiftliklerin çekiciliğini artırabilir.
- Tanınırlık ve farkındalık için faaliyetlerin artırılması: WWOOF ağının uluslararası tanıtım faaliyetlerini artırması ve yerel bilinçlendirme çalışmalarına yoğunlaşması önerilmektedir.

TaTuTa'nın Türkiye'deki WWOOF ağına üye çiftlik sayısını artırma ve uluslararası rekabet edilebilirliğini yükseltme hedefine ulaşmasında özellikle yerel halkın ve potansiyel çiftlik sahiplerinin bilinçlendirilmesi önemlidir. Bu sayede yalnızca niceliksel artış değil aynı zamanda ağın kalitesi, sürdürülebilirliği ve kültürel çeşitliliği de güçlenebilir.

WWOOF ağına kayıtlı üye sayısı ve üye bilgilerinin değişkenliği, araştırmaya dâhil edilen çiftliklerin yalnızca WWOOF ağına kayıtlı olması ve destinasyon rekabetçiliğine dayalı karşılaştırmanın yalnızca Yunanistan ile yapılması araştırmanın sınırlılıklarındandır. Bu doğrultuda gelecekte yapılacak araştırmalar için çeşitli öneriler sunulabilir. Araştırmanın yalnızca WWOOF ağına kayıtlı çiftliklerle sınırlı olması, ekolojik çiftlik turizminin genel yapısını tam olarak yansıtmayabilir. Bu nedenle WWOOF dışında faaliyet gösteren ekolojik çiftlikler, agro-turizm işletmeleri ve gönüllülük temelli alternatif platformlar da araştırma kapsamına dahil edilebilir. Araştırmada yalnızca Türkiye ve Yunanistan ile olan destinasyon rekabetçiliğinin

dikkate alınmış olması, bulguların diğer tüm destinasyonlardaki WWOOF çiftlikleri için genellenebilirliğini kısmen sınırlandırmaktadır. Gelecek araştırmalarda İtalya, Fransa, İspanya ve Almanya gibi ekoturizm ve gönüllü turizmi açısından gelişmiş ülkelerle de karşılaştırmalar yapılarak Türkiye'nin uluslararası konumunun daha geniş perspektiften incelenmesine olanak sağlanabilir. Nitel yöntemle sınırlı bu araştırmanın yanı sıra gelecekte nicel veri toplama araçları kullanılarak gönüllü memnuniyeti, öğrenme düzeyi ve sürdürülebilirlik algısı gibi değişkenler analiz edilebilir. Ayrıca karma yöntemle sonuçların derinliği ve güvenirliği de artırılabilir.

KAYNAKÇA

Alvarez, M. (2012). World Wide Opportunities on Organic Farms (WWOOF): Expectations of hosts and volunteers. Master Thesis, University of Oslo, Oslo, Norway.

Atalay, R., Karagöz, B.S., Toklu Ölmez, E., Akın B. ve Akgöz, E. (2025). Turistik ürün çeşitlendirmesine yönelik bir araştırma: hindiba doğa evi örneği. *Journal of Global Tourism and Technology Research, 6*(1), 28-43. https://doi.org/10.54493/jgttr.1608317

Baltacı, A. (2017). Nitel veri analizinde Miles-Huberman Modeli. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (AEÜSBED), 3*(1), 1-15.

Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır?. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5*(2), 368-388. https://doi.org/10.31592/aeusbed.598299

Bulut, S. (2011). Organik Tarımın Sosyal Yönü ve Eko Turizm. İçinde; S. Bulut (Editör) Organik Tarım Eğitim Kitabı. (ss.50-55). Kayseri: M Grup Matbaacılık.

Civelek, M., Dalgın, T. ve Çeken, H. (2013). Agro-turizm ve sürdürülebilirlik ilişkisi: Muğla yöresindeki TaTuTa çiftliklerinde bir araştırma. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies, 1*(3), 22-32.

Deniz, S., Özden, O., Akgün, O. ve Yıldırım, H.M. (2018). Agro turizm tesislerinin gastronomi faaliyetleri açısından incelenmesi: Çanakkale örneği. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies, 6*(3), 364-378. https://doi.org/10.21325/jotags.2018.287

Giritlioğlu, İ. ve Erkocaoğlan, T. (2021). Destinasyonlarda rekabet: Akdeniz çanağı üzerine bir inceleme. *Çukurova Araştırmaları, 7*(3), 470-480. https://doi.org/10.29228/cukar.53908

Hammarberg, K., Kirkman, M. & Lacey, S. de. (2016). Qualitative research methods: when to use them and how to judge them. *Human Reproduction, 31*(3), 498-501. https://doi.org/10.1093/humrep/dev334

Kasalak, M.A., Akıncı, Z., Yurcu, G. ve Bahtiyar Sarı, D. (2018). Ekolojik çiftliklerin ekoturizm girişimciliği kapsamında değerlendirilmesi: Antalya ili alan araştırması. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi, 10*(18), 221-240.

Kılıç, B. ve Kurnaz, A. (2010). Alternatif turizm ve ürün çeşitliliği oluşturmada ekolojik çiftlikler: Pastoral Vadi örneği. *İşletme Araştırmaları Dergisi, 2*(4), 39-56.

Kosnik, E. (2013). Nourishing Ourselves and Helping the Planet-WWOOF, Environmentalism and Ecotopia: Alternative Social Practices between Ideal and Reality. PhD Thesis, Victoria University of Wellington, New Zealand.

Liliána S.E.A. (2013). WWOOF Volunteers in Japan-Development of Hotani Nature Farm. Thesis, Kajaani University of Applied Sciences. Kajaani, Finlandiya.

McIntosh, A. J. & Bonnemann, S. M. (2006). Willing Workers on Organic Farms (WWOOF): The Alternative Farm Stay Experience? *Journal of Sustainable Tourism, 14*(1), 82-99. https://doi.org/10.1080/09669580608668593

Metin, O. ve Ünal, Ş. (2022). İçerik analizi tekniği: İletişim bilimlerinde ve sosyolojide doktora tezlerinde kullanımı. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 22*(Özel Sayı 2), 273-294.

Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). Qualitative data analysis: An expanded sourcebook (2nd ed.). Sage Publications.

Nakagawa, Y. (2017). WWOOFing Nature: A Post-Critical Ethnographic Study. Doctoral Dissertation, Monash University, Clayton, Avusturalya. https://figshare.com/articles/WWOOFing_Nature_A_Post-Critical_Ethnographic_Study/4652629

Nordbø, I., Segovia-Pérez, M., & Mykletun, R. J. (2020). WWOOFers in Norway – who are they? *Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism, 20*(5), 419-437. https://doi.org/10.1080/15022250.2020.1766559

Özdemir, Ö., Akyürek, S. ve Kutukız, D. (2019) Tatuta çiftliklerini ziyaret eden turistlerin çevrimiçi yorumlarının incelenmesi. *Turar Turizm ve Araştırma Dergisi, 8*(1), 106-126.

Özkan, U. B. (2020). Eğitim bilimleri araştırmaları için doküman inceleme yöntemi. Pegem Akademi: Ankara.

Poyraz, Y. (2019). TaTuTa'ya Bağlı Çiftliklerde Alternatif Yaşam Deneyimi, Ekotopya Düşüncesi ve Gönüllülük Motivasyonu. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İletişim Bilimleri, İstanbul.

Selvi, M. S. ve Demirer, D. (2012). Ekolojik tatil çiftliklerinin TATUTA Projesi deneyimine ilişkin örnek olay incelemesi. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, 23*(2), 187-202.

Sezgin, M., Karagöz, B. S. ve Toklu Ölmez, E. (2024). En İyi Müze ödüllü Efes Deneyim Müzesi ziyaretçi yorumlarının incelenmesi. *Çatalhöyük Uluslararası Turizm ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (CUTSAD), 13*, 65-77. https://doi.org/10.58455/cutsad.1587560

Şanlı, D. ve Koday, Z. (2024). Tortum Çayı Havzası agroturizm potansiyelinin değerlendirilmesi. *Journal of World Geography and Development Perspectives, 5*, 23-34. https://doi.org/10.58606/jwgdp.1446412

Taşkıran, A., Akmeşe K.A. ve Sezgin, M. (2023). Tarım turizminin Türkiye ve dünyadaki gelişimi üzerine bir inceleme. *Selçuk Turizm ve Bilişim Araştırmaları Dergisi, 4*, 72-88.

URL-1. https://wwoof.net/about/ (Erişim Tarihi: 03.01.2025).

URL-2. https://www.bugday.org/blog/latest-event/ (Erişim Tarihi: 03.01.2025).

URL-3. https://wwoof.net/ (Erişim Tarihi: 21.01.2025).

URL-4. https://wwoofturkey.org/tr/ (Erişim Tarihi: 19.01.2025).

URL-5. https://wwoof.gr/tr/ (Erişim Tarihi: 19.01.2025).

Yıldırım, G. (2018). Kırsal Turizm Kapsamında Türkiye'de Çiftlik Turizmin Değerlendirilmesi: TaTuTa Çiftlikleri Örneği. Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği, Konya.

Yıldız, D. (2024). WWOOF Türkiye ağındaki ekolojik çiftliklerin mevcut durumu ve orman köylerine entegrasyonu. *Turar Turizm ve Araştırma Dergisi, 13*(2), 180-208. https://doi.org/10.7460/turar.1508526

Zengin, B. ve Savgın, E.C. (2016). Türkiye çiftlik turizminin neresinde? *Balıkesir University The Journal of Social Sciences Institute, 19*(35), 475-493.

EXTENDED ABSTRACT

Regional Differences in Volunteer-Based Ecological Farm Practices: The Case of WWOOF Farms in Türkiye and Greece

The International Union for Conservation of Nature defines ecotourism as travel that conserves nature, benefits local communities, and has a low environmental impact. Similarly, the International Ecotourism Society describes it as "responsible travel that conserves the environment and improves the well-being of local people" (Kılıç & Kurnaz, 2010). Changes in

consumers' socio-demographic structures and the rise in environmental awareness have increased interest in natural and cultural forms of travel. This trend has heightened demand for alternative tourism types such as farm tourism, agro-tourism, and ecological farms in rural areas. These forms of tourism, which provide a peaceful experience away from stress, are gaining increasing attention in the tourism market (Kasalak et al., 2018).

Rural farm accommodations are associated with romantic and social tourism, while visitors seek authentic experiences and local foods to establish a connection with local cultures. Agro-tourism or rural tourism provides small farms with entrepreneurship opportunities and economic diversification, serving as a mechanism for survival. This form of tourism has evolved into an independent sector in countries such as New Zealand, Canada, and parts of Europe, and has developed into "eco-organic farm tourism" in South Korea. WWOOF (World Wide Opportunities on Organic Farms) farms, however, offer a distinct experience compared to commercial farms and are perceived differently by volunteers (Alvarez, 2012). Ecological farms attract ecotourists by offering both nature-based activities and agricultural and livestock-related practices. Activities such as fruit picking and vegetable cultivation, combined with outdoor experiences like hiking or horseback safaris, contribute to fostering environmental awareness. Due to their suitability for rural areas and low-cost structure, they do not require substantial capital investment. Moreover, they support local economic development by providing employment opportunities.

This research aims to examine the differences in services provided by hosts in the WWOOF networks of Türkiye and Greece to visitors-referred to as volunteers or WWOOFers-by comparing their current conditions and the feedback they receive. The study was conducted using a qualitative research design. Qualitative research methods include small group discussions aimed at understanding beliefs, attitudes, and normative behaviours. Semi-structured interviews are used to gather views or background information on a particular topic, whereas in-depth interviews are employed to explore individual experiences in detail. In addition, the analysis of various documents-such as government reports, media articles, and websites-also forms part of the qualitative research process (Hammarberg et al., 2016). In this study, document analysis was employed as the data collection method. Document analysis refers to the process of collecting, examining, and analyzing documents used as primary or secondary sources in research. It involves the systematic evaluation of both printed and electronic materials and requires the interpretation of data to derive meaning, gain insight, and develop empirical evidence (Özkan, 2020). As of 21 January 2025, there were 57 hosts in Türkiye and 85 hosts in Greece registered in the WWOOF network (URL-3). To obtain the data, memberships were purchased on the official websites of WWOOF Türkiye (URL-4) and WWOOF Greece (URL-5). These memberships are valid for one year and require a subscription fee. On 21 January 2025, information from a total of 142 member farms in Türkiye and Greece, as well as 674 reviews submitted for these farms, was examined.

Content analysis was employed in the analysis of the data. The data were analyzed using the MAXQDA 24 data analysis software. In addition, individual review entries may contain multiple codes. After being reviewed by two tourism scholars who are experts in the field, the coding was analyzed using MAXQDA 24.

The findings derived from the analysis of a total of 142 member farms indicate that Greece has a more institutionalized and mature market structure in farm tourism compared with Türkiye. The higher number of volunteer reviews and the diversity of volunteers' countries demonstrate that Greece has established a stronger and more stable brand recognition in the international

ecotourism market. In particular, the noticeable concentration of volunteers from Western European countries suggests that Greece effectively utilizes its cultural and geographical proximity advantages. Türkiye, on the other hand, is dynamic and rapidly growing within the WWOOF network. The marked increase in the number of farms joining the network in 2023 reflects a rise in ecological agriculture awareness and sustainable living practices at the local level.

In total, 674 reviews-239 from farms in Türkiye and 435 from farms in Greece-were analyzed according to main and sub-themes. A total of 3,702 codes were generated from these volunteer reviews. These codes pertain solely to the review data and were classified under four themes. The prevalence of positive reviews plays a crucial role in terms of host sustainability (Yıldız, 2024). Within the positive review category, both Türkiye (260) and Greece (450) exhibited a higher concentration of comments under the "service-hospitality" sub-theme.

Özdemir et al. (2018) noted that foreign-language reviews of TaTuTa farms in Türkiye indicate the presence of visitors from various nationalities. The availability of foreign language options on farms can influence volunteers' farm choices. Sharing a common language with the host is important for communication and may affect volunteers' preferences (Şanlı & Koday, 2024). In the present study, it is evident that Türkiye has significantly more limited linguistic diversity compared with Greece. Because Turkish is predominantly spoken on farms in Türkiye, it may pose a barrier for volunteers who do not speak the language, which is likewise reflected in the findings concerning the countries of volunteers leaving reviews. Most reviewers of farms in Türkiye are citizens of Türkiye, whereas reviews for farms in Greece are predominantly written by volunteers from Germany, France, and the United States.

As a result of this study, which conducted a comparison between Türkiye and Greece by considering destination competitiveness, it was determined that the number of WWOOF farms in Greece is higher. In addition, Greece was found to have a greater numerical presence or a wider range of diversity across several categories, including learning opportunities, applied methods, host types, accommodation types, maximum volunteer capacity, dietary models, length of volunteer stays, registration dates on the platform, languages spoken, volunteer reviews, countries of reviewers, languages of the reviews, and the number of reviews. This situation indicates that Greece possesses a more institutionalized structure in volunteer-based ecological farm tourism.

© Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY NC) license.
(https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).